

Delårsrapport 2

Barn- och utbildningsnämnden

Fastställt av barn- och utbildningsnämnden
Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen
Datum 2023-09-14
Gäller 2023
Ärendenr BUN 2023/5
Version [1.0]

Delårsrapport 2

Innehåll

1 Sammanfattning	3
2 Händelser av väsentlig betydelse	3
2.1 Kompetensförsörjning	3
Minskat barnantal i den kommunala förskolan	3
Brist på vikarier inom förskolan	4
Nya funktioner på förskolorna för att hantera rekryteringsläget	4
Fortsatt svårt att hitta behöriga lärare	4
Barn- och elevhälsans har haft omsättning av personal	4
2.2 Omvärlden	4
Säkerhets- och beredskapsfrågorna kräver särskild funktion	4
Fristående förskola i Kräklingbo	5
Minskat elevantal på Lotsen	5
2.3 Statsbidrag	5
Statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan	5
Grundskolan storsatsar på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt	5
Kulturskolan får minskat statligt bidrag	5
Riktat statsbidrag för arbetet med att motverka psykisk ohälsa	6
2.4 Lokalförsörjning	6
Lokalförsörjningsprocessen ses över	6
Stor lokalbrist för flera enheter i grundskolan	6
2.5 Lokala satsningar (pågående utvecklingsarbete)	6
Grundskolan har flera pågående utvecklingsområden	6
Kulturskolan del av ett nationellt nätverk	7
Utökade satsningar i Barn- och elevhälsan	7
3 Förväntad utveckling	7
Rekryteringsläget utmanar	7
Svårigheter att nå en ekonomi i balans för grundskolan	8
Utredning om avgiftsfri kulturskola	8
Chefsstödet behöver utvecklas	8
4 Måluppfyllelse samhällsperspektivet	9
5 Måluppfyllelse verksamhetsperspektivet	15
6 Kvalitetsberättelse	18
Att leda för hållbarhet och vad det innebär för förvaltningens ledare	18
Utvecklingsområden framåt	18
Fortsatt utvecklingsarbete i att leda för hållbarhet	19
6.1 Inkomna synpunkter	19

Inkomna synpunkter	19
Bedömning.....	19
Förskolan	20
Grundskolan inklusive fritidshem.....	20
Anpassad grundskola	20
Kulturskolan	20
Fenomenalen	20
7 Väsentliga personalförhållanden.....	20
7.1 Personalvolym.....	20
7.2 Sjukfrånvaro	22
8 Ekonomisk uppföljning	23
8.1 Periodens resultat.....	23
8.2 Nettokostnadsutveckling	25
Intäkter	26
Kostnader	27
8.3 Årsprognos	28
Prognos intern resursfördelning och köp av huvudverksamhet	28
8.4 Åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott	29
8.5 Investeringar	30
9 Bilagor	31

1 Sammanfattning

Delårsrapport 2 visar att barn- och utbildningsnämnden har verksamheter som håller god kvalitet. Ambitionsnivån är hög och utvecklingsinsatserna är många, men det finns också grundläggande utmaningar när det gäller att nå en budget i balans, kunna rekrytera behöriga lärare och tillgång till ändamålsenliga lokaler.

Prognosen för helåret 2023 visar ett negativt resultat på 26 miljoner kronor, vilket är en försämring med 7,9 miljoner kronor i jämförelse med månadsrapporten för april.

Nettokostnaden har för perioden ökat med 74,8 miljoner kronor vilket motsvarar 9,1 procent, ökningstakten för de egna kostnaderna är 7,2 procent och intäkterna 4,6 procent.

Prognosen för den interna resursfördelningen pekar på ett överskott på 4,3 miljoner kronor och avser 94 färre barn och elever.

Den kommunala grundskolan har svårigheter med att få ekonomi i balans, vilket bottenar i den nuvarande kommunala skolorganisationen. Många små geografiskt spridda skolenheter över ön och ett mindre antal elever per enhet ger sämre ekonomiska förutsättningar. Andra faktorer som försvårar det ekonomiska läget för grundskolan under 2023 och 2024 är ett ökat antal elever i behov av särskilt stöd, en ökad psykisk ohälsa hos elever och en minskad tilldelning av statsbidrag.

Utmaningen i att bemanna alla kommunala skolverksamheter på Gotland med behöriga lärare kvarstår. Det gäller både i förskola, grundskola och anpassad skola och framför allt för enheter utanför Visby. Den ekonomiska situationen och den ojämna fördelningen av behöriga lärare på de olika skolenheterna påverkar möjligheten att ge likvärdig utbildning för eleverna. Med anledning av den ekonomiska situationen, rekryteringsproblematiken och en negativ påverkan på likvärdigheten för eleverna kommer nämnden under hösten 2023 att fortsätta diskussionerna kring skolorganisationen.

En viss underbemanning finns även förvaltningscentralt då det är svårt att matcha verksamheternas behov av stöd, bland annat inom området beredskap och säkerhet.

Den anpassade grundskolan och gymnasieskolan har akuta lokalbehov då inflödet av elever ökar. I dagsläget kan anpassad skola inte ta emot alla elever som har behov av skolformen. Eleverna behöver istället integreras i ordinarie skolverksamhet, vilket inte är bra ur ett elevperspektiv.

2 Händelser av väsentlig betydelse

2.1 Kompetensförsörjning

Minskat barnantal i den kommunala förskolan

Förskolan har till hösten ett kraftigt minskat antal barn i förhållande till vad som planerats för under 2023. Minskningen är 117 barn på totalen vilket ger en minskning på 5,9 procent. Det värst drabbade förskoleområdet, Södra Visbys förskolor, har en total minskning på 10,28 procent. Området har även en minskning på Förskolan Korallen där de endast har 20 barn istället för 30 barn på småbarnsavdelning. För hela förskolan ger 117 färre barn minskade intäkter om 5,6 miljoner kronor. Ett analysarbete ska genomföras för att komma fram till skillnaden mellan prognos och utfall, när det gäller barnantalet.

Brist på vikarier inom förskolan

Rekryterings- och bemanningsenheten har inte kunnat tillhandahålla vikarier i den omfattning det behövs till förskolan. Den stora bristen på vikarier på landsbygden har medfört en högre arbetsbelastning för befintlig personal vid dessa enheter och medarbetare med hänvisning till hög arbetsbelastning. Detta medför negativa konsekvenser för tryggheten i barngrupperna och kvaliteten på utbildning och undervisning försämras kraftigt. Vissa förskoleområden har under våren anställt vikarier på längre vikariat för att säkerställa att vikarie finns vid sjukfrånvaro utifrån perspektivet hållbar bemanning.

Nya funktioner på förskolorna för att hantera rekryteringsläget

I områden som har svårt att rekrytera behörig förskolepersonal på landsbygden genomförs olika försök för att lösa problemet. Norra Gotlands förskolor har i Slite förskola under våren valt att rekrytera en pedagogisk utvecklare då sökanden till förskollärartjänst uteblev. Pedagogisk utvecklare har till ansvar att övergripande säkerställa kvaliteten på verksamhetens utbildning och undervisning för alla avdelningar. Den kommer att handleda och utbilda de förskollärare som finns på förskolan i Slite. Tjänsten hade flera sökanden i form av behöriga förskollärare.

Fortsatt svårt att hitta behöriga lärare

Utmaningar med att bemanna alla skolor på Gotland med behöriga lärare kvarstår. Detta gäller både i grundskola och anpassad skola. Detta innebär en negativ arbetsmiljöfaktor och påverkar skolledarnas sammanhängande semester i de fall de behöver avbryta för att hantera rekryteringar.

I den kartläggning av fritidshemmen som gjorts framgår att 23 avdelningar av 55 saknar behörig fritidspedagog eller lärare i fritidshem. Det innebär att fritidshem med flera avdelningar får dela på behörig personal och att några skolor helt saknar behörig personal. För att väga upp bristen anställs förskollärare, fritidsledare eller socialpedagoger.

Barn- och elevhälsans har haft omsättning av personal

Barn- och elevhälsan har haft viss omsättning på personal de första månaderna av året, då flera medarbetare sagt upp sig. För närvarande är läget att en skolskötersketjänst kommer att bli vakant efter sommaren och psykologtjänsten i Skolfam¹ blir vakant under hösten.

Av avslutssamtalen som gjorts med medarbetarna framgår att de flesta trivs med arbetet i Barn- och elevhälsan, men att det är stor press med hög arbetsbelastning och flera olika skolor att förhålla sig till som medför att uppdraget känns splittrat och i längden inte hållbart.

2.2 Omvärlden

Säkerhets- och beredskapsfrågorna kräver särskild funktion

Händelser i vår omvärld, såväl nationellt som internationellt, gör att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ser behovet av att ha en egen specialistfunktion med ansvar och

---

¹ Skolfam är en skolsatsning som syftar till att stärka familjehemsplacerade barns skolresultat

kompetens för säkerhets- och beredskapsfrågor kopplat till förvaltningens samhällsviktiga verksamheter. Det finns flera viktiga skäl till att ha en säkerhets- och beredskapsansvarig i den egna organisationen för riskhantering, incidenthantering, arbetet med förebyggande åtgärder, krishantering och efterlevnad av lagkrav.

Fristående förskola i Kräklingbo

Nuvarande Förskolan Prästbackens ägare har aviserat att de kommer att lägga ned sin verksamhet i Kräklingbo till årsskiftet 2023/2024. Under juni månad fattade barn- och utbildningsnämnden beslut om att den planerade fristående förskoleverksamheten som vill ta vid i Kräklingbo ska kunna bedriva verksamhet i del av den kommunala grundskolans lokaler under förutsättning att den nya fristående aktören godkänns av Region Gotland utifrån gällande krav². Ansökningsförfarandet är ännu inte avslutat.

Minskat elevantal på Lotsen

Inflödet till Lotsen, den centrala mottagningen för nyanlända skolbarn 6-19 år med ett annat modersmål än svenska, har avtagit under våren. Det finns med anledning av detta i dagsläget ingen gruppverksamhet på Lotsen. Personal på Lotsen inom enheten för Modersmål arbetar istället med att stödja elever på prioriterade grundskolor. Ett exempel är Klinteskolan, som har flest elever från Ukraina.

2.3 Statsbidrag

Statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder i förskolan

Under 2023 har förskolan sökt statsbidraget "Kvalitetshöjande åtgärder i förskolan" som ska bidra i arbetet med rätt storlek och sammansättning på barngrupperna, att bibehålla och rekrytera personal och till kompetensutveckling för förskollärare och annan personal. Totalt har förskolan beviljats 11,3 miljoner kronor. Statsbidraget ersätter tidigare statsbidrag "Språkutvecklande arbete".

Grundskolan storsatsar på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Grundskolan har blivit tilldelade medel från Skolverket för att satsa på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för regionens alla lärare. Även utbildning till svenska som andra språklärare (SVA) ingår i kompetensutvecklingssatsningen som pågår från 2023 till 2025.

Kulturskolan får minskat statligt bidrag

Det nationella utvecklingsbidraget från Statens kulturråd till kulturskolorna, minskades från 200 till 100 miljoner i samband med att statsbudgeten för 2023 antogs. Det har i sin tur betytt en sänkning av tilldelade medel för Gotlands del. För läsåret 2023/24 har Kulturskolan på Gotland erhållit 289 000 kronor, vilket är en signifikant minskning. För läsåret 2021/22 erhöles cirka 1,3 miljoner kronor och för 2022/23 cirka 700 000 kronor.

---

² som omfattar bland annat ägar- och ledningsprövning - [Ägar- och ledningsprövning \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se)

Konsekvenserna av neddragningen kan hanteras under hösten 2023 men kommer att påverka verksamheten från vårterminen 2024. På vilket sätt är dock ännu oklart.

Riktat statsbidrag för arbetet med att motverka psykisk ohälsa

Barn- och elevhälsan kommer under 2023 få ta del av riktade statsbidrag om 600 000 kronor för att arbeta med att motverka psykisk ohälsa. Liknande statsbidrag gav 2022 möjlighet att stärka arbetet med PAX³ och YAM⁴ och att arbeta med insatser för att främja barns psykiska hälsa, vilket också blir fortsatt fokusområde för 2023.

Barn- och elevhälsan kommer framöver inte längre att få de riktade medel från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) som finansierat sjukhuslärartjänsten. Med anledning av detta ses organiseringen av sjukhusundervisning över.

2.4 Lokalförsörjning

Lokalförsörjningsprocessen ses över

Arbetet med att ta fram en ny regionövergripande lokalförsörjningsprocess pågår och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen är med i det utvecklingsarbetet. Det finns ett stort behov av den regionövergripande lokalförsörjningsprocessen utvecklas och förbättras, vilken sedan skall kunna användas lokalt inom förvaltningen för egen strategisk planering av lokaler. Behoven är stora och det finns en övergripande förväntan på att relevanta investeringar och underhåll görs i de lokaler där nämndernas verksamheter är förlagda. Det är viktigt att förvaltningen har en sammanhållen och övergripande lokalbehovsplan på kort och lång sikt, vilken måste gå i samklang med den regionövergripande lokalförsörjningsstrategin.

Stor lokalbrist för flera enheter i grundskolan

De anpassade skolformerna har akuta lokalbehov då inflödet av elever ökar. Behov finns på varje skola där den anpassade skolan har elever och det är stort behov även av fritidslokaler då efterfrågan av anpassat fritidshem också ökar. I dagsläget kan anpassad skola inte ta emot alla aktuella elever. Eleverna behöver istället integreras i den ordinarie verksamheten, vilket inte är bra ur ett elevperspektiv.

Gotlands resursskola behöver mer utrymme och för att kunna ta emot fler elever öppnas därför en filial i Vänge till höstterminen 2023. Del av lokaler på Lövsta kommer inte finnas tillgängliga från december 2023 och det är i dagsläget inte klart med ersättningslokal.

2.5 Lokala satsningar (pågående utvecklingsarbete)

Grundskolan har flera pågående utvecklingsområden

Som nämnts ovan kommer grundskolan att satsa på kompetenshöjande insatser avseende språk och kunskapsutvecklande arbetssätt för alla lärare under åren 2023–2025. En satsning

---

³ [PAX - Region Gotland](#)

⁴ [YAM - Region Gotland](#)

som finansierats av Skolverket. Grundskolans analys av resultat och screeningar ligger bakom hur denna satsning utformats framåt.

Efter utvärdering har ett förvaltningsövergripande beslut fattats om att den framgångsrika samverkanspiloten 'FOSSAM', som innebär samarbete mellan socialförvaltningen, hälso- och sjukvårdsförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, övergår till permanent verksamhet från och med hösten 2023.

Åtta skolor deltar i utvecklingsprojektet Lika-Olika⁵. Norra Gotlands skolor startade i juni 2023. Utvecklingsprojektet pågår under tre år med syftet att främja medmännisklighet och motverka fördomar och rasism.

Kulturskolan del av ett nationellt nätverk

Samarbetet inom det nationella nätverket för El Sistema⁶ har stärkts. En orkester med elever från Madrid, Norrköping, Södertälje och Gotland fick chansen att spela på stora scenen under årets Almedalsvecka.

Utökade satsningar i Barn- och elevhälsan

Barn- och elevhälsan fortsätter att vara en viktig part i det övergripande regionala samverkansarbetet och ansvarar för projektet 'Fysioterapeut i skolan' som en del av Region Gotlands omställningsarbete 'Hälsa genom hela livet'⁷.

Satsningen på evidensbaserade metoder utökas även genom utbildning i kognitiv beteendeterapi (KBT) för skolkuratorer och MI-utbildning⁸ för skolsköterskorna specifikt inriktat på arbete med barn med övervikt och obesitas, vilket är ett växande folkhälsoproblem i hela landet och så även här på Gotland. I anslutning till detta och i dialog med barnmottagningen på Visby lasarett ser Barn- och elevhälsan också över riktlinjer och rutiner gällande barn med övervikt och obesitas.

3 Förväntad utveckling

Rekryteringsläget utmanar

Grundskolan har fortsatt svårt att bemanna skolorna med behöriga lärare. Särskilt svårt är att få behöriga lärare i årskurs 7–9 samt lärare i praktiskt estetiska ämnen. Lärare i fritidshem är också en svårrekryterad grupp med få behöriga sökande. Bristen på lärare i svenska som andraspråk (SVA) är stor, rekryteringskampanjer pågår löpande och även uppmuntran till att utbilda sig till SVA-lärare.

Förskolan arbetar strategiskt med att analysera insatser inom rekrytering. Nya grepp tas kring olika tjänster och i dagsläget får fler förskoleområden pedagogiska utvecklare som

---

⁵ [Lika Olika - Region Gotland](#)

⁶ [Detta är El Sistema - El Sistema : El Sistema](#)

⁷ [Hälsa genom hela livet - Region Gotland](#)

⁸ MI – motiverande samtal

stöd där det är bristande kompetens med låg tillgång till förskollärare och utbildade barnskötare.

Modersmålsenheten har fortsatt beredskap för att ta emot elever från Ukraina i de gotländska skolorna. Då antalet personer på Gotland som pratar ukrainska är begränsat är det svårt att rekrytera lämplig personal i den omfattning som skulle behövas.

Barn- och elevhälsan upplever att behovet av deras kompetens i skolan är fortsatt stort och att ytterligare förstärkning efterlyses ute på skolenheterna. Kompetensförsörjningen för Barn- och elevhälsan kommer fortsatt vara en utmaning, då samtliga professioner som omfattas är svårrekryterade. Nationellt fortsätter den självrapporterade psykiska ohälsan⁹ och stillasittandet att öka enligt senaste rapport från Folkhälsomyndigheten, vilket inte är något undantag på Gotland. Fortsatt är det också en utmaning att hinna med den del av det lagstiftade uppdraget som gäller att främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande, även om Barn- och elevhälsan tagit flera kliv i positiv utveckling de senaste åren gällande detta.

Svårigheter att nå en ekonomi i balans för grundskolan

Den grundläggande utmaningen för den kommunala grundskolan med för att få ekonomi i balans botten i nuvarande kommunala skolorganisation nuvarande kommunala skolorganisation med många små geografiskt spridda skolenheter¹⁰ över ön med ett mindre antal elever än vad som går att driva under goda ekonomiska förutsättningar. Med anledning av detta, tillsammans med bristen på behöriga lärare, kommer nämnden under hösten 2023 att fortsätta diskussionerna kring skolorganisationen.

Andra omständigheter som försvårar det ekonomiska läget under 2023 och 2024 för grundskolan är ett ökat antal elever i behov av särskilt stöd, en ökad psykisk ohälsa hos elever och en minskad tilldelning av statsbidrag.

Utredning om avgiftsfri kulturskola

Nämnden beslutade under våren att uppdra till förvaltningen att undersöka förutsättningarna för att införa en kostnadsfri kulturskola. Detta mot bakgrund av att det även nationellt är så att kulturskolan främst nyttjas av elever till föräldrar med akademisk utbildning eller föräldrar som på andra sätt är särskilt kulturintresserade. Utredningen bör kunna presenteras under första delen av höstterminen 2023.

Chefsstödet behöver utvecklas

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen anser att frågan om chefsstöd bör belysas ur ett kvalitets- och likvärdighetsperspektiv. För analys av hur våra resurser används på bästa sätt och hur vi uppnår bästa kvalitet på det arbete som ska utföras.

Förvaltningsledningen kommer behöva lyfta följande frågor till egen diskussion och vidare till både koncernledning och berörda nätverk:

---

⁹ [Statistik psykisk hälsa: barn under 18 år — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/statistik/psykisk-halsa/barn-och-ungdom/psykisk-halsa-barn-och-ungdom-18-2022)

¹⁰ 31 kommunala skolor och fyra fristående skolor

- Kan regionstyrelseförvaltningens (RSF) organisation leverera det som förvaltningarna förväntar sig utifrån tänkt organisation?
- Behöver regionstyrelseförvaltningens organisation, ansvarsfördelning och gränsdragningar förtydligas eller förändras?

Diskussionen bör även innefatta att kartlägga förvaltningarnas behov av kompetenshöjande insatser samt hur resurser fördelas, såväl inom Region Gotland som helhet samt internt inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen.

Frågor inom försörjningsområdet behöver lyftas upp än mer tydligt och systematiskt inom förvaltningen, i samverkan med teknikförvaltning och regionstyrelseförvaltning. Återkommande rapporteringar om nuläge och framtid till förvaltningsledning och nämnder är av betydelse.

4 Måluppfyllelse samhällsperspektivet

Målet att alla ska fullfölja gymnasiet och ges förutsättningar för ett livslångt lärande är ett av de mål som är mest relevanta för nämndens verksamheter och som ofta innebär särskilda insatser och utvecklingsprojekt parallellt med ordinarie verksamhet. Detta sker på en rad olika sätt och i olika konstellationer.

För eleverna i anpassad gymnasieskola är det glädjande nog 2022 fortsatt 100 procent som har fullständiga betyg inom sin skolform. I årskurs 9 på Gotland har andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet, både flickor och pojkar, sjunkit något från 2021 till 2022 och enligt egna lokala data har andelen behöriga till gymnasiet sjunkit ytterligare till 2023. Orsakerna till detta kan vara flera, men en faktor är sannolikt behörighetsläget för lärare då det är på högstadieskolorna det är som svårast att tillsätta behöriga lärare.

Andelen elever i årskurs 8 på Gotland som skattar att de mår bra eller mycket bra har sjunkit för flickor, men ökat något för pojkar. Dock en fortsatt oroväckande skillnad, och en ökande skillnad, mellan flickor och pojkar i årskurs 8. Andelen elever i årskurs 4 på Gotland som skattar att de mår bra eller mycket bra har dock ökat för både flickor och pojkar och skillnaden mellan könen har minskat.

Utifrån avdelningarnas olika förutsättningar så genomförs det ett arbete för att stärka friskfaktorerna hos medarbetarna genom att exempelvis möjliggöra friskvårdsinsatser i enskilt och i grupp. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen välkomnar att friskvårdspolicyn ses över då dess nuvarande utformning av vissa arbetsgrupper ses som begränsande och orättvis.

Att hantera samhällsstörningar har utbildnings- och arbetslivsförvaltningen delvis fått öva skarpt under pandemin, men det som sker i omvärlden och i Sverige nationellt är för Gotland något nytt och mycket svårt att hantera. Kriget i Ukraina, det ökade våldet i samhället, gängkriminalitet, ökande psykisk ohälsa, pågående dödligt våld och attacker på och inom skolor väcker behov av förbättrat säkerhets- och beredskapsarbete.

För att Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ska ha möjlighet att erbjuda gotlänningar kvalitativ utbildning samt kunna bidra till ökad inflyttning är det av största vikt att verksamheterna har ändamålsenliga lokaler. I dagsläget tar lokalfrågorna alltför stor kraft av såväl central förvaltning som chefer inom förvaltningens område. Tillgång till och fördelning av lokaler, inom båda nämndernas ansvarsområden, analyseras utifrån prognoser och förväntad utveckling.

I utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ingår Fenomenalen, som är Region Gotlands eget Science center. Det finns utrymme för Fenomenalens verksamhet att utvecklas, utökas och breddas och integreras ytterligare i Region Gotland som helhet och därigenom bidra i större utsträckning till regional utveckling och måluppfyllelse.

Svenska skolan berörs i olika delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Miljöundervisning och lärande för hållbar utveckling är inskrivna i läro-, kurs- och ämnesplanerna och kontinuerligt arbete höjer medvetandegraden successivt. Miljö och hållbar utveckling är inte ett eget ämne i grundskole- och gymnasieutbildningen, utan tanken är att miljö- och hållbarhetsperspektiven jämte de historiska, internationella och etiska perspektiven ska genomsyra all undervisning oberoende av kurs eller ämne. Detta innebär att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen bidrar till måluppfyllelsen i ett mer förebyggande och långsiktigt perspektiv och individen påverkas i det vardagliga.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens försörjningsenhet samverkar med teknikförvaltningen (TKF) gällande periodiskt underhåll (PU), samt ny- och ombyggnationer. Förvaltningens centrala digitaliseringsgrupp samverkar med regionstyrelsens RSF-Digitalisering, och vid varje upphandling och genomförande tas hållbarhetsaspekter i beaktande.

Mål	Bedömning
01. Alla fullföljer gymnasiet och har förutsättningar för ett livslångt lärande	Delvis uppfyllt

Målet att alla ska fullfölja gymnasiet och ges förutsättningar för ett livslångt lärande är ett av de mål som är mest relevanta för nämndens och förvaltningens avdelningar och som ofta innebär särskilda insatser och utvecklingsprojekt parallellt med den ordinarie verksamheten. Detta sker på en rad olika sätt och i olika konstellationer.

För eleverna i anpassat gymnasium är det glädjande nog 2022 fortsatt 100 procent som har fullständiga betyg inom sin skolform. I årskurs 9 på Gotland har andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet, både flickor och pojkar, sjunkit något från 2021 till 2022 och enligt egna lokala data har andelen behöriga till gymnasiet sjunkit ytterligare till 2023. Orsakerna till detta kan vara flera, men en faktor är sannolikt behörighetsläget för lärare då det är på högstadieskolorna det är som svårast att tillsätta behöriga lärare. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen genomför flera insatser i arbetet med att främja tillgången på behöriga lärare, bland annat en utökad introduktion för obehöriga lärare samt en digital utbildning från Skolverket som alla lärare med allmän visstidsanställning ska gå. Om de gotländska barnen och eleverna ska ges de allra bästa förutsättningarna att bli behöriga till gymnasiet i årskurs 9 krävs också samverkan både inom och utom förvaltningens gränser.

Arbetet med en tillgänglig lärmiljö från förskola till årskurs 9 och Kulturskola är ett ständigt pågående arbete och ska vara en naturlig del i det kontinuerliga utvecklingsarbetet. Som exempel kan nämnas att förskolan under 2023 särskilt fokuserar på social hållbarhet utifrån tillgängliga lärmiljöer. Ett antal förskolor har utbildat medarbetare i TAKK, som är ett kommunikationssätt för hörande personer med försenad eller avvikande språkutveckling.

Under perioden hösten 2023 till och med våren 2024 kommer en ny modell för samarbete mellan Barnhälsovården och förskolorna att testas. Det innebär att barnens behov ska kunna diskuteras med syfte att de barn med särskilda behov ska förberedas så bra som möjligt för sin skoltid.

Efter utvärdering har ett förvaltningsövergripande beslut fattats om att den framgångsrika samverkanspiloten 'FOSSAM', som innebär samarbete mellan socialförvaltningen, hälso- och sjukvårdsförvaltningen och utbildnings- och arbetslivs i förvaltningen, övergår till permanent verksamhet från och med hösten 2023.

Skolpliktens breda område berör och hanteras av såväl skolor som den centrala förvaltningen. Det har blivit tydligt att det behövs ett mer övergripande ansvar centralt inom förvaltningen för detta område där samverkan sedan sker med chef för avdelning grundskola. Handlingsplanen för att främja skolnärvaro kommer att sammanföras med rutin för skolpliktsbevakning.

Behovet av särskilda undervisningsgrupper ökar och rektorerna inom grundskolan för en dialog om hur likvärdigheten i skolorna kan främjas givet de organisatoriska förutsättningarna med många små skolenheter.

Grundskolan genomför under perioden 2023 till 2025 en större satsning gällande språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt med syfte att bryta den nedåtgående trenden för screeningresultat kopplat till stavning, läsförståelse och läsförståelse, samt höja resultaten för stimulans, inflytande och studiero som kommer av Skolinspektionens skolenkät 2024. Satsningen finansieras av Skolverket.

Den digitala kompetensen utvecklas, både hos elever och lärare. Till hösten 2023 byter förskolan och grundskolan till lärplattformen Unikum, vilket på sikt förväntas möjliggöra en ökad likvärdighet för elever och en än mer tydlighet i kommunikation mellan elev, lärare och vårdnadshavare.

Begreppet lovskola är reglerat i skollagen. Rätten att bli erbjuden lovskola är kopplad till elevens förutsättningar att nå behörighet till ett nationellt program i gymnasiet och innebär därför i praktiken att det är behörighet till ett nationellt yrkesprogram som rätten att bli erbjuden lovskola tar sikte på¹. Lovskola genomförs kontinuerligt under läsåret och från och med 2023 görs uppföljning av lovskola i den kommunala skolan på Gotland på huvudmannanivå, i första hand i samband med lovskolan i juni månad. Av tolv deltagande elever i matematik, svenska och engelska har 66,67 procent uppnått behörighet efter genomförd lovskola i juni 2023.

Förvaltningens verksamheter arbetar för att tydliggöra rutiner avseende övergångar mellan skolformer med syfte att ge alla elever förutsättningar att fullfölja gymnasiet. Under 2023 genomförs en särskild satsning på social överlämning från årskurs 9 till gymnasiet, vilket innebär att inte bara fokusera på studieresultat utan även andra delar som kan vara viktiga för att eleven ska lyckas med sina fortsatta studier i gymnasiet.

Mål	Bedömning
02. Befolkningen har likvärdiga förutsättningar för en god och jämlik hälsa och alla barn har goda uppväxtvillkor	Delvis uppfyllt

Grundskolan fortsätter med utomhusrörelse i stor omfattning som en del av skolans innehåll. Fritidspersonal är ofta en del av detta och organiserar för ökad rörelse för elever. Tretton skolor samarbetar med SISU i en satsning för ökad rörelse under lektionstid och på raster samt temadagar med inriktning rörelse. Projektet Skolbäcken i samarbete med Sportfiskarna fortskrider vilket gynnar både kunskap om natur och rörelse. Flera skolor använder sig av 'Hitta ut'¹¹ som är en friskvårdssatsning från Orienteringsförbundet.

Andelen elever i årskurs 8 som skattar att de mår bra eller mycket bra har sjunkit för flickor, men ökat något för pojkar. Dock en fortsatt oroväckande skillnad, och en ökande skillnad, mellan flickor och pojkar i årskurs 8. Utvecklingen ter sig liknande även nationellt sett¹² och anledningarna till detta är sannolikt flera. Elevhälsan är en viktig samarbetspartner för att kunna vända trenden och trygga relationer är avgörande för varje ungdom i skola och på fritiden.

Andelen elever i årskurs 4 som skattar att de mår bra eller mycket bra har dock ökat för både flickor och pojkar och skillnaden mellan könen har minskat.

Barn- och elevhälsan har fått förlängning på projektet 'Fysioterapeut i skolan' som en del av Region Gotlands omställningsarbete 'Hälsa genom hela livet'¹³. Resterande del av projektet kommer utforska hur den fysioterapeutiska kompetensen kan fördelas likvärdigt över öns skolor.

Kulturgarantin¹⁴ och det tillhörande systemstödet är sjösatt och många aktörer och skolor använder bokningssystemet. Elevers upplevelse av lärande och utveckling i kulturskolan och föräldrars upplevelse av lärande och utveckling i Kulturskolan mäts årligen. Elevernas upplevelse har ökat, medan föräldrarnas har sjunkit. Dock fortsatt relativt höga nivåer.

Under det senaste året har det genomförts satsningar för att stärka jämställdhetsarbetet. Samtliga grundskolans rektorer har genomgått en utbildning tillsammans med Länsstyrelsen på Gotland. Lärarna i grundskolan har fortbildats i de nya skrivningarna avseende sexualitet och samtycke i läroplanen (LGR22) med föreläsning av Nina Rung. Samtliga lärare har även haft utbildning med Maria Hulth och David Flato från jamstallt.se¹⁵. Även förskolan har fortsatt sitt strategiska arbete kring genusfrågan.

¹¹ [Hittaut i Gotland - orientering.se](https://www.gotland.se/om-gotland/hitta-ut)

¹² [Huvudsakliga resultat 2021/2022 för Skolbarns hälsovanor — Folkhälsomyndigheten \(folkhalso myndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/huvudsakliga-resultat-2021-2022-for-skolbarns-halsovanor)

¹³ [Hälsa genom hela livet - Region Gotland](https://www.regiongotland.se/halsa-genom-hela-livet)

¹⁴ [Kulturgarantin - Region Gotland](https://www.regiongotland.se/kulturgarantin)

¹⁵ [Utbildningar om jämställdhet, mångfald, normmedvetenhet \(jamstallt.se\)](https://www.jamstallt.se)

Utifrån avdelningarnas olika förutsättningar så genomförs det ett arbete för att stärka friskfaktorerna hos medarbetarna genom att exempelvis möjliggöra friskvårdsinsatser i enskilt och i grupp. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen välkomnar att friskvårdspolicyn ses över då dess nuvarande utformning av vissa arbetsgrupper ses som begränsande och orättvis.

Mål	Bedömning
03. Gotland har god beredskap och förmåga att hantera samhällsstörningar	Delvis uppfyllt

Samarbete kring dessa frågor finns i olika former och arbete pågår för ökad trygghet. Det är ett omfattande område som kräver en hel del resurser för att få ett samlat grepp. Här finns arbete kvar att göra.

Att hantera samhällsstörningar har utbildnings- och arbetslivsförvaltningen delvis fått öva skarpt under pandemin, men det som sker i omvärlden och i Sverige nationellt är för Gotland något nytt och mycket svårt att hantera. Kriget i Ukraina, det ökade våldet i samhället, gängkriminalitet, ökande psykisk ohälsa, pågående dödligt våld och attacker på och inom skolor väcker behov av förbättrat säkerhets- och beredskapsarbete.

Flera delar hanterats väl inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen. Krisplan finns och har kommit väl till användning när beredskapen och kunskapen ökat under exempelvis pandemin och under nu pågående omvärldsförändringar. Förmågan att hantera vissa både väntade och oväntade scenarier har ökat men är en ständigt pågående förbättringsprocess. Förmåga och struktur kring kommunikation har till viss del förbättrats men handlingsplaner och förmåga att hantera olika scenarier behöver fortfarande utvecklas mycket.

Behovet av fortsatt kontinuerlig dialog, utbildning, repetition, övningar och uppföljning för att upprätthålla god kompetens inom området kris- och säkerhetshantering och beredskap är mycket stort.

Behovet av kontinuerliga utbildningsinsatser och reviderade handlingsplaner har dock tydliggjorts och under 2022 och 2023 har utbildnings- och arbetslivsförvaltningen genomfört både utbildningsinsatser och övningar men behovet är fortsatt stort.

Mål	Bedömning
04. Ökad befolkning i arbetsför ålder	Delvis uppfyllt

För att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ska ha möjlighet att erbjuda gotlänningar samt kunna bidra till ökad inflyttning är det av största vikt att verksamheterna har ändamålsenliga lokaler. I dagsläget tar lokalfrågorna alltför stor kraft av såväl central förvaltning som chefer inom förvaltningens område. Tillgång till och fördelning av lokaler, inom båda nämndernas ansvarsområden, analyseras utifrån prognoser och förväntad utveckling.

Region Gotland har, med hjälp av PwC-revisorer, genomfört en översyn och utredning av dagens lokalförslingsprocess. I arbetet har alla förvaltningar deltagit. Revisionsrapporten ligger till grund för beslut om hur arbetet skall utformas framåt. Uppstart av den nya arbetsmodellen för lokalförslingsprocess inom Region Gotland, startar i slutet av augusti 2023. Förutsatt att detta förverkligas så kommer förvaltningens arbete att utvecklas per automatik, med analyser och prognoser i lokalfrågor. I dag lider förvaltningen av att det är lokalernas behov av underhåll som styr utvecklingen och inte den strategiska tanken om hur vi vill, behöver och skulle kunna arbeta och utvecklas för att följa styrdokument och i förlängningen göra det ännu bättre för de vi är till för.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ser över resurstilldelning och resursfördelningsmodellen kontinuerligt för att öka förutsättningarna för en likvärdig skola inom Region Gotland. Detta görs genom att en del av grundbeloppet justeras till den socioekonomiska resursfördelningen i ett geografiskt område (skola) utifrån barn/elevers socioekonomiska variabler. Justeringen görs vartannat år.

Såväl förskole- som grundskoleorganisationen har förändrats från mindre till större för- och grundskoleområden med syfte att skapa starkare ekonomiska för- och grundskoleområden. Detta arbete behöver fortsätta för att öka möjligheterna till en ekonomi i balans. Grundskolan har ett ökat antal elever med hög frånvaro där det finns risk att skolplikten inte uppfylls. Även elever med psykisk ohälsa eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning har ökat de senaste åren. För att uppfylla förutsättningar för en likvärdig skola har följande förändringar genomförts/kommer att genomföras med början under 2023:

- Socioekonomisk viktning 4 till 6 procent from hösten 2022 - Inför budgetåret 2022 togs beslut om att den socioekonomiska viktningen skulle utökas från 4 till 6 procent, undervisningsresursen minskade på samma sätt. Det gör att skolor med en viktning på över 1,0 får en högre andel av den socioekonomiska budgeten. Förändringen genomfördes från och med hösten 2022, helårseffekt uppnås under 2023. Inför budgetåret 2023 tilldelades grundskolan en ramförstärkning på 7 miljoner kronor till den socioekonomiska viktningen.
- Utökad ram för särskild undervisningsgrupp - En utökad rambudget på 3 miljoner kronor inför 2023 möjliggjorde att extra resurser har kunnat ges till särskilda undervisningsgrupper. Några effekter går inte att påvisa i år.

Mål	Bedömning
05. Det finns goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla hållbara företag på hela Gotland	Delvis uppfyllt

I utbildnings- och arbetslivsförvaltningen ingår Fenomenalen, som är Region Gotlands eget Science center¹⁶. Utifrån utbildnings- och arbetslivsförvaltningens bedömning finns det utrymme för Fenomenalen att utvecklas, utökas och breddas samt att ta ytterligare steg framåt och integreras mer i Region Gotland som helhet och därigenom kunna vara en större del av regional utveckling. Under perioden september 2023 till juni 2024 kommer avdelning Stöd och utveckling att genomföra en utredning och ett projekt kring detta. Chef för Fenomenalen Science Center och biträdande chef för avdelningen för stöd och utveckling kommer att arbeta med projektet/utredningen, vilken sedan kommer att utmynna i en rapport under 2024. Preliminärt omfattas följande fokusområden:

- Kartlägga Fenomenalens nuläge och behov framåt
- Utreda möjligheter och alternativ för framtida tillhörighet, lokaler och arbetsområde
- Vilken plats kan eller bör Fenomenalen ha i den regionala utvecklingen och vilken roll kan Fenomenalen spela för Gotland som helhet, inte bara för utbildnings- och arbetslivsförvaltningen och för barn- och utbildningsnämnden?

Utredningen/projektet kommer att behöva samverka och möta olika organisationer, regional utveckling, företag med flera för att göra en god kartläggning. Ett Science center erbjuder, bland annat, en informell mötesplats för samverkan mellan allmänhet, skola, arbetsliv och akademi¹⁷ och spelar därför en viktig roll för förutsättningarna inom målområdet.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen samverkar också kring aktuella frågor med de utvecklingsbolag som har intresse av att vara delaktiga i utvecklingen av landsbygden. Utvecklingsbolaget för Stenkyrka har, exempelvis, varit involverat i projekt rörande förbättringsmöjligheter för skolgården.

Mål	Bedömning
06. Det finns goda förutsättningar för ett offensivt bostadsbyggande över hela ön	Delvis uppfyllt

Kartläggning görs löpande genom olika mötesformer och pågående projekt i olika storlekar. När det gäller arbets- och ansvarsfördelning i relation till teknikförvaltningen (TKF) har beställningsprocessen uppdaterats och ser i nuläget ut att ha tydliggjorts och förbättrats. Uppföljning och utvärdering fortsätter.

Samarbetet med samhällsbyggnadsförvaltningen och teknikförvaltningens fastighetsavdelning (FFA) har delvis förbättrats under 2022. Detta har framgått av de uppföljningar avdelningschef för Stöd och utveckling gör tillsammans med enhetschef Miljö- och hälsa och för livsmedel och alkohol samt enhetschef FFA. Det förbättrade samarbetet visar sig bland annat genom; tydligare rutiner, bättre samverkan och uppföljning mellan miljö- och livsmedelsinspektörer och försörjningssamordnare. God dialog och bra relationer kompletterar och förstärker arbetets resultat. För att säkerställa utbildnings- och arbetslivsförvaltningens behov och för att bidra i arbetet med, exempelvis, detaljplaner besvarar försörjningssamordnare inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen löpande remisser från planavdelning inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

Mål	Bedömning
07. Gotlands klimatavtryck minskar	I hög grad uppfyllt

Varje arbetsplats arbetar för att tillsammans med medarbetare, barn, elever och deltagare minska klimatavtryck och medvetandegöra människans påverkan på miljön.

¹⁶ [Fenomenalen - Region Gotland](#)

¹⁷ [Om Sveriges science centers – Svenska Science Centers \(fssc.se\)](#)

Svenska skolan berörs i olika delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030¹⁸. Miljöundervisning och lärande för hållbar utveckling är inskrivna i läro-, kurs- och ämnesplanerna och kontinuerligt arbete höjer medvetandegraden successivt. Miljö och hållbar utveckling är inte ett eget ämne i grundskole- och gymnasieutbildningen, utan tanken är att miljö- och hållbarhetsperspektiven jämte de historiska, internationella och etiska perspektiven ska genomsyra all undervisning oberoende av kurs eller ämne. Detta innebär att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen bidrar till måluppfyllelsen i ett mer förebyggande och långsiktigt perspektiv och individen påverkas i det vardagliga.

Sopsortering och kretslopp är i dag en mer naturlig del i skolornas vardag och kan ofta kopplas till undervisningssituationer. Möten och utbildningar sker i dag oftare digitalt för att minska klimatpåverkan genom förflyttningar.

Omhändertagande av dagvatten beaktas i någon form alla planerade och pågående projekt. Vid nyproduktion och större periodiskt underhåll (PU) tas hänsyn till vatten- och energifrågor enligt de policys som Region Gotland utarbetat samt gällande regler i Boverkets byggregler (BBR). Flertalet skolor är även mycket aktiva inom området och involverar gärna eleverna i det arbetet.

Medvetenheten kring val av material är i dag hög. Arbete med giftfri förskola har tidigare genomförts och det arbetet genomförs nu även inom anpassad skola, grundskola och fritidshem. Alla inköp görs utifrån hållbarhetstänk och att de ska vara godkända utifrån gällande krav och avtal. Inköp av möbler görs gemensamt så att alla skolor kan underlätta att samverka kring möbler när behoven växlar.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen delar ut Vasallens miljö- och undervisningsstipendium två gånger per år. Ett stipendium som bidrar till att förverkliga undervisnings- och/eller projektidéer inom natur- eller miljöundervisning i vid bemärkelse. Stipendiet är ytterligare ett verktyg för att öka miljöintresset och nå en högre måluppfyllelse. Senaste mottagare av stipendiet; vårterminen 2023 var Eskelhem skola.

För att få veta mer om genomförda aktiviteter rekommenderas läsning av avdelningarnas och enheternas egna rapporter.

Mål	Bedömning
08. Tillgången till vatten av god kvalitet är långsiktigt säkrad	I hög grad uppfyllt

Svenska skolan berörs i olika delar av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Miljöundervisning och lärande för hållbar utveckling är inskrivna i läro-, kurs- och ämnesplanerna och kontinuerligt arbete höjer medvetandegraden successivt. Miljö och hållbar utveckling är inte ett eget ämne i grundskole- och gymnasieutbildningen, utan tanken är att miljö- och hållbarhetsperspektiven jämte de historiska, internationella och etiska perspektiven ska genomsyra all undervisning oberoende av kurs eller ämne. Detta innebär att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen bidrar till måluppfyllelsen i ett mer förebyggande och långsiktigt perspektiv och individen påverkas i det vardagliga. Pandemin har ytterligare tydliggjort och medvetandegjort medarbetare, barn, elever, deltagare och ungdomar om vattnets betydelse för människan, naturen och samhället.

Omhändertagande av dagvatten beaktas i någon form alla planerade och pågående projekt. Vid nyproduktion och större periodiskt underhåll (PU) tas hänsyn till vatten- och energifrågor enligt de policys som Region Gotland utarbetat samt gällande regler i Boverkets byggregler (BBR). Flertalet skolor är även mycket aktiva inom området och involverar gärna eleverna i det arbetet.

För att få veta mer om genomförda aktiviteter rekommenderas läsning av avdelningarnas och enheternas egna rapporter.

Mål	Bedömning
09. Hållbara val bidrar till ansvarsfullt samhällsbyggande som minskar belastningen på ekosystemen	I hög grad uppfyllt

Målet ryms inom de olika skolformernas läroplaner och kontinuerligt arbete höjer medvetandegraden successivt. Detta innebär att utbildnings- och arbetslivsförvaltningen bidrar till förändring, förbättring och måluppfyllelse i ett mer förebyggande och långsiktigt perspektiv men påverkar även individen i det vardagliga

Medvetenheten kring val av material är i dag hög. Alla inköp görs utifrån hållbarhet och att de ska vara godkända från leverantörerna utifrån gällande krav. Inköp av möbler görs gemensamt så att alla skolor kan underlätta att samverka kring möbler när behoven växlar.

¹⁸ [Agenda 2030 | Länsstyrelsen Gotland \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se/gotland/Agenda2030)

Möjligheten att låna elcyklar eller biogasbil för att transportera sig bedöms bidra till ökad medvetenhet och ökad måluppfyllelse

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens försörjningsenhet samverkar med teknikförvaltningen (TKF) gällande periodiskt underhåll (PU), samt ny- och ombyggnationer. Förvaltningens centrala digitaliseringsgrupp samverkar med regionstyrelsens RSF-Digitalisering, och vid varje upphandling och genomförande tas hållbarhetsaspekter i beaktande.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har att förhålla sig till regionens uppsatta upphandlingsregler. Förvaltningen säkerställer sina egna och regionens krav i samband med deltagande i projekt, för att uppfylla de lagkrav som finns. Det är mycket viktigt att den centrala förvaltningen kontinuerligt jobbar med följande för att utvecklas kontinuerligt och höja måluppfyllelsen ytterligare:

- Aktivt deltagande i regionens upphandlingsnätverk
- Genomföra kompetenshöjande insatser kontinuerligt

För att få veta mer om genomförda aktiviteter rekommenderas läsning av avdelningarnas och enheternas egna rapporter.

5 Måluppfyllelse verksamhetsperspektivet

Förvaltningens övergripande kommunikationsstrategi, som implementerats under läsåret 2022/23, har utvärderats under årets kvalitetsuppföljningssamtal med rektorer och chefer. Strategin ska ses som ett komplement till regionens kommunikationspolicy och övriga regiongemensamma riktlinjer på kommunikation och skall ge ramar, vägledning och verktyg för chefer och medarbetare inom förvaltningen och medarbetare med kommunikationsuppdrag.

Utbildning för förstelärare i alla skolformer pågår under perioden september 2022 - december 2023. Det övergripande syftet med utbildningen är att ge förstelärarna kunskaper och verktyg för att tillsammans med sina kollegor i ett kollegialt lärande initiera, planera och driva och följa upp skolutvecklingsprocesser inom det systematiska kvalitetsarbetet lokalt på de egna skolorna, med fokus på förbättring av undervisningen.

Det finns förbättringspotential för att nå en mer tillitsbaserad kultur, både internt inom förvaltningen och mellan förvaltningar inom Region Gotland. Justeringar har gjorts inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, till exempel inom ekonomi- och HR-sidan, för att bättre möta behoven men en fortsatt och utökad dialog behövs inom de regiongemensamma funktionsnätverken och inom koncernledningsgruppen.

Aktiviteter pågår inom nästan samtliga 27 huvudområden inom förvaltningens kompetensförsörjningsplan. Aktiviteter som inte påbörjats, beräknas kunna starta under hösten 2023.

Arbetet med den förvaltningsövergripande handlingsplanen för lärares arbetsmiljö pågår i tillämpliga delar. En genomgång av aktiviteterna för uppdatering och revidering gjordes i juni 2023 tillsammans med fackliga representanter, berörda skolformschefer och förvaltningschef. Flera av aktiviteterna berör också andra personalkategorier än lärare. Inom avdelningarna bedrivs dessutom egna hälsofrämjande arbeten.

Avdelningarna inom nämndens område samverkar dels sinsemellan, dels med andra relevanta aktörer såsom Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen, Socialförvaltningen, Regionstyrelseförvaltningen och andra myndigheter/organisationer. Samarbete och samverkan sker dels på utifrån enskilda elever och deltagares behov, dels på övergripande nivå.

Mål	Bedömning
10. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster upplever att det är lätt att komma i kontakt med berörd verksamhet inom regionen	Delvis uppfyllt
<p>Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens prioriterade aktiviteter pågår kontinuerligt och verksamheterna arbetar hela tiden aktivt för att höja målnivån.</p> <p>Utbildning inom webbtillgänglighet och regionens mallar görs men behöver utvecklas och arbete pågår.</p> <p>Inom förvaltningens enkätverktyg har det utvecklats och distribuerats en ny enkät till alla vårdnadshavare inom förskola som också översatts till ett flertal språk.</p> <p>Upphandling av lärplattform för skolformer inom barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde är klar och har slutförts under juni 2023. Det innebär att arbetet med delaktighet och samverkan med elever och vårdnadshavare är inne i ett förbättrings- och utvecklingsarbete.</p> <p>Servicemätningens resultat redovisas, med tillhörande analys och förbättringsåtgärder, för förvaltningsledning och nämnd årligen. Därefter tar avdelningarna vid för information och eventuellt åtgärder för förbättring. Tyvärr är det ofta en fråga om tid och resurser för att genomföra förbättringsåtgärder.</p> <p>För ytterligare målnivåuppfyllelse är det viktigt att framöver arbeta med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utveckla e-tjänster på andra språk än svenska och engelska. Arbetet bör här ske regiongemensamt då det framkommit att e-tjänsteplattformen i dag inte är utformad för att enkelt kunna översätta e-tjänster till flertalet språk. Bedömningen från förvaltningens sida är att det behöver tillföras resurser och att det upprättas ett mindre projekt för att utveckla möjligheten att tillhandahålla e-tjänster på flera språk som då kan leda till ökad tillgänglighet och minska utanförskap. <p>För att få veta mer om genomförda aktiviteter rekommenderas läsning av avdelningarnas och enheternas egna rapporter.</p>	

Mål	Bedömning
11. Alla som nyttjar Region Gotlands tjänster kan vara medskapande och blir respektfullt bemötta	Delvis uppfyllt
<p>Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har etablerade rutiner och systematik för synpunkter, klagomål, beröm och skolinspektionsärenden.</p> <p>Förvaltningens övergripande kommunikationsstrategi, som implementerats under läsåret 2022/23, har utvärderats under årets kvalitetsuppföljningssamtal med rektorer och chefer. Strategin ska ses som ett komplement till regionens kommunikationspolicy och övriga regiongemensamma riktlinjer på kommunikation och skall ge ramar, vägledning och verktyg för chefer och medarbetare inom förvaltningen och medarbetare med kommunikationsuppdrag.</p> <p>Utvärderingen visar att fortlöpande utvärdering och uppföljning av den gemensamma kommunikationsstrategin behövs. För att ytterligare öka samarbeten och för att säkerställa enhetlig kommunikation behöver förvaltningen fortsätta arbetet med att förankra och förtydliga syftet med den gemensamma kommunikationsstrategin samt ge avdelningarna stöd på vägen framåt.</p> <p>Regionen och i förlängningen även utbildnings- och arbetslivsförvaltningen behöver utveckla e-tjänster på andra språk än svenska. Arbetet bör här ske regiongemensamt då det framkommit att e-tjänsteplattformen i dag inte är utformad för att enkelt kunna översätta e-tjänster till flertalet språk. Bedömningen från förvaltningens sida är att det behöver tillföras resurser och att det upprättas ett mindre projekt för att utveckla möjligheten att tillhandahålla e-tjänster på flera språk som då kan leda till ökad tillgänglighet. För närvarande är det ingen inom regionstyrelsens e-tjänsteutveckling som har uppdraget att utveckla e-tjänster på andra språk än svenska.</p> <p>För att få veta mer om genomförda aktiviteter rekommenderas läsning av avdelningarnas och enheternas egna rapporter.</p>	

Mål	Bedömning
12. Hög kvalitet och effektiva processer i verksamhet och tjänster säkras genom ständiga förbättringar, digitalisering, innovation och förnyelsesprång	Delvis uppfyllt

Inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen pågår ett kontinuerligt kollegialt lärande inom området, vilket görs parallellt med ordinarie arbetsuppgifter. Detta är ett arbete som kräver delaktighet från förvaltningens alla medarbetare.

Personalen har goda möjligheter att vara delaktiga och viljan att ta ansvar och att vara medbestämmandet ökar successivt. Arbete med att gemensamt kartlägga processer fortgår och därigenom ökar förståelsen vilket innebär förbättrad förmåga till analys och uppföljning. Arbetsgrupper formas och arbete sker mer och mer i olika utvecklingsprojekt.

Årliga rapporter och analys- och uppföljningsarbete medverkar till kontinuerliga förändringar och förbättringar vilket avspeglar sig i verksamhetsplanens aktiviteter, utvecklingen av det systematiska kvalitetsarbetet och hur utvecklings- och fokusområden prioriteras.

Digitalisering är inskriven som en del i årets verksamhetsplan där de statliga styrdokumenterna och region Gotlands IT-strategi blir vägledande, vilket är en naturlig utveckling. Fördelen är att digitalisering blir en mer naturlig del av verksamhetsutveckling och inte ett eget separat spår. Utifrån styrmodellens mål kan aktiviteter skapas som anpassas utifrån avdelningars och enheters behov, förutsättningar och framsteg. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens arbete med digitalisering och även behov har förändrats över tid. För närvarande genomför nämndsekreterare utbildningsinsatser i systemet W3D3 för rektorer, kvalitetscontrollers har tagit fram en ny screeningrapport till skolorna för att ytterligare bidra till- och utveckla analys- och uppföljningsarbetet.

Utbildning för förstelärare i alla skolformer genomförs under perioden september 2022 - december 2023. Uppsala universitet ansvarar för utbildningen och deltagarantalet är totalt 90 st. Det övergripande syftet med utbildningen är att ge förstelärarna kunskaper och verktyg för att tillsammans med sina kollegor i ett kollegialt lärande initiera, planera och driva och följa upp skolutvecklingsprocesser inom det systematiska kvalitetsarbetet lokalt på de egna skolorna, med fokus på förbättring av undervisningen. Utbildningen har följeforskare från Uppsala universitet.

Upphandling och implementering av ny lärplattform inom förskola, grundskola och anpassad skola är slutförd. Upphandlad leverantör jobbar med ca 100 kommuner i Sverige. Lärplattformen startas upp i samband med start av läsåret 2023/24. Centralt har utbildnings- och arbetslivsförvaltningen under 2022/23 jobbat för att förbättra och höja egen beställarkompetens och lära mer om upphandling för att utveckla arbetet. I det ligger att även utveckla samarbetet med region Gotlands upphandlingsenhet och att kontinuerligt utvärdera och utveckla förvaltningens interna arbete. Mycket viktigt då upphandlingar genomförs kontinuerligt, inom flera områden.

Tillsättning av verksamhetsutvecklare och ledningsstöd för grundskolan Gotland har tillfört bättre systematik och uppföljning av våra pågående processer. Årshjul för kompetensutveckling över tid har upprättats och bygger på de analyser vi gjort från screeningar, betyg och skolinspektionsrapporter.

Kulturskolan har system som möjliggör för personal, i olika ämnen/grupper, att följa varandras utvecklingsprocesser.

Mål	Bedömning
13. Region Gotland präglas av en tillitsbaserad kultur	Delvis uppfyllt
Det finns förbättringspotential för att nå en mer tillitsbaserad kultur, både internt inom förvaltningen och mellan förvaltningen och andra enheter inom Region Gotland. Justeringar har gjorts inom utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, exempelvis inom ekonomi- och HR-sidan för att bättre möta verksamheternas behov, men en fortsatt och utökad dialog behövs inom de regiongemensamma funktionsnätverken och inom koncernledningsgruppen.	
14. Region Gotland lyckas kompetensförsörja genom aktivt och strategiskt arbete	I hög grad uppfyllt
Aktiviteter pågår inom nästan samtliga 27 huvudområden inom förvaltningens kompetensförsörjningsplan. Aktiviteter som inte påbörjats beräknas kunna starta under hösten.	
15. Region Gotland är en hälsofrämjande organisation där det aktiva förebyggande arbetsmiljöarbetet är i fokus	Delvis uppfyllt

Arbetet med den förvaltningsövergripande handlingsplanen för lärares arbetsmiljö pågår i tillämpliga delar. En genomgång av aktiviteterna för uppdatering och revidering gjordes i juni 2023 tillsammans med fackliga representanter, berörda skolformschefer och förvaltningschef. Flera av aktiviteterna berör också andra personalkategorier än lärare.

Förskolans chefer planerar att fortsätta arbetet med 'strategiskt hållbar bemanning' (SHB) med kapacitetsplanering under hösten 2023. För grundskolans chefer planeras en nystart tillsammans med projektledare för SHB inom regionstyrelseförvaltningen. SHB antas på sikt bidra till ett sänkt sjuktal.

6 Kvalitetsberättelse

Det systematiska kvalitetsarbetet inom förvaltningen anses vara relativt väl förankrat. Det finns en gemensam bas i årshjulet som i dag också finns på plats i beslutsstödsystemet. De stora processerna är tydliga vilket skapar trygghet och tillit, även om tidplanerna ofta är alldeles korta. För att hålla i och även utveckla arbetet behöver det fortsatt finnas långsiktighet, uthållighet och ett verksamhetsnära ledarskap vilket leder till att varje process blir mer trovärdig och värdeskapande.

Förvaltningens arbetsprocess med verksamhetsplan har kontinuerligt förbättrats och är nu på väg in i ett nytt skede inför 2024 då den nya styrmodellen och nya mål introduceras och implementeras. Verksamheterna har inför 2023 haft goda möjligheter att välja ut mål och aktiviteter, vilket har gjorts i samråd med avdelningschefer utifrån förvaltningsledningens inriktningsbeslut. Tillit, förtroende, mindre kontroll men ändå god uppföljning ger goda möjligheter för chefer att påverka utformningen, förbättrar implementering, ökar delaktighet och förståelse samt skapar engagemang och motivation. Den arbetsmodellen tar vi nu med oss in framställandet av verksamhetsplan 2024. Arbetet med verksamhetsplan för 2024 är påbörjat men beslut om planen är framflyttat till nämnder i december månad. Förvaltningen ser här fram emot att få arbeta med en plan som i stora delar blir flerårig vilket skapar goda förutsättningar för långsiktighet i utvecklings- och förvaltningsarbetet.

Det finns möjlighet till utökad stöd från central förvaltning när det gäller information och utbildning inom beslutsstödsystemet. Viktigt för att lyckas med rapportskrivningar och uppföljning av mål och aktiviteter. En viktig stödfunktion för förvaltningens chefer som i sin tur förbättrar den inre hållbarheten och förutsättningarna i ledarskapet.

Att leda för hållbarhet och vad det innebär för förvaltningens ledare

Det finns en risk att 'leda för hållbarhet' bara blir ett begrepp och utifrån det har sedan var och en sin egen definition och uppfattning. Precis som med många andra begrepp så behöver vi kontinuerligt prata om vad vi menar och vad som åsyftas och vad det kan och skall ha för betydelse för oss som organisation. För många handlar detta oftast om verksamhetens inre hållbarhet. Hur våra arbetsätt och processer kan utvecklas, ge stöd och blir hållbara för dem som förväntas utföra arbetet. Genom god inre hållbarhet anser vi att vi förbättrar våra möjligheter till att ge god yttre hållbarhet. Detta är dock inte alltid, per automatik, en koppling till de globala målen och Agenda 2030. En organisation behöver en gemensam definition och en förståelse för hur vi påverkas eller hur det kommer att påverka vårt sätt att leda.

Om hållbarhet är någonting vi jobbar med för att vi förväntas, måste eller om vi inte förstår varför så blir det vare sig långsiktigt eller motiverande. Det är inte givet att vi förstår syftet med att gå en längre och kanske svårare väg som skall ge en bättre värld i framtiden när vi i stunden ser en snabbare och billigare lösningar framför oss. Frågor om ekologisk social och ekonomisk hållbarhet och andra strategiska frågor är oftast långsamma och det krävs förståelse och uthållighet för att de skall bli verklighet.

Utvecklingsområden framåt

Centralt har utbildnings- och arbetslivsförvaltningen kartlagt det mesta av avdelningarnas behov av utbildning och stöd när det gäller aktiviteter, mål, beslutsstödsystem och

utveckling av eget arbete med analys och uppföljning. Förändrad kvalitetsdialog i samband med analysrapport har här varit till god hjälp. Förvaltningsledning och avdelningschefer behöver nu få en gemensam helhetssyn och även samsyn för att tillsammans hitta och fortsätta att utveckla metoder i arbetet framåt. Hur vi tillsammans bör analysera och följa upp aktiviteter, resultat och mål. Hur vi kan fortsätta att följa upp och bättre beskriva vad och hur vi utvecklar, identifiera eventuella brister samt hur vi tillsammans planerar för åtgärdande och förebyggande arbete. Beslut som skall baseras på fakta och sedan förbättrar verksamheten efterhand och därmed kan vi då ge bättre möjligheter för verksamheterna att skapa innovationer och ta viktiga förnyelsesprång samtidigt som kvaliteten förbättras.

Antalet rapporter och de korta ställ- och leveranstiderna försvårar dock uppföljnings och förbättringsarbetet och tidplanerna blir delvis ett arbetsmiljöproblem för flertalet chefer, nämndsekreterare och handläggare vilket i sin tur påverkar möjligheten att leda och att engagera och motivera medarbetare i alla led.

Fortsatt utvecklingsarbete i att leda för hållbarhet

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen fortsätter utveckla kvalitetsdialoger och rapporter genom att tydligare använda dessa som underlag för att forma aktiviteter, delaktiviteter och vid behov även handlingsplaner. Lyckas förvaltningen bättre med det så kommer det ytterligare att underlätta och stärka arbetet med det gemensamma systematiska kvalitetsarbetet och därmed bidra till ökad kvalitet och likvärdighet.

Förvaltningen har ett fortsatt utvecklingsarbete med indikatorer och nyckeltal och hur dessa samlas in och används för relevant statistikuppföljning. Hur nyckeltal används i uppföljnings och utvecklingsarbete är en fortsatt viktig del.

Arbetet fortsätter med nya nämndmål och implementeringen av Region Gotlands nya styrmodell.

Sammantaget är detta viktiga övergripande delar som när de fungerar väl formar en professionell och stabil organisation som i förlängningen skapar värde för de vi är till för.

6.1 Inkomna synpunkter

Alla inlämnade synpunkter, företrädesvis klagomål, är omhändertagna, övervägande delen avslutade och några fortsatt under utredning. Förvaltningen ser att det är färre klagomål som har ett samband med anmälningar om kränkande behandling. Det är även tydligt att många nu vet vart de ska vända sig om de har synpunkter eller klagomål.

Inkomna synpunkter

Totalt har 36 synpunkter inkommit till och med 2023-08-10. Det kan jämföras med föregående år samma tidsperiod då 36 synpunkter/klagomål inkom. Synpunkterna har inkommit via Region Gotlands synpunktshandtering, telefonsamtal eller e-post

Det är flest klagomål avseende elev- eller barnärenden samt skolmaten som inkommit.

Bedömning

Samtliga klagomål och synpunkter är kända och har följts upp av utbildningsdirektör, förskolans, anpassad grundskolas och grundskolans respektive avdelningschefer.

Förskolan

Inom förskolans område har det inkommit fyra synpunkter varav en i form av beröm. Det handlade om personalens bemötande samt användandet av Prion som dokumentationsverktyg. En synpunkt har varit önskemål om tillgång till omsorg på obekvämlig arbetstid på södra Gotland.

Tre synpunkter har inkommit gällande fristående verksamheter som regionen har tillsynsansvar för. Det har handlat om synpunkter kring urvalskriterier och avgifter.

Grundskolan inklusive fritidshem

Inom förskoleklass, fritidshem och grundskola har det inkommit 28 ärenden. De handlar främst om lärares undervisning, elev- och personalärenden och skolmatsfrågor.

Anpassad grundskola

Inga synpunkter har inkommit under tidsperioden.

Kulturskolan

En synpunkt om möjligheten att erbjuda aktiviteter utan avgift.

Fenomenalen

Inga synpunkter har inkommit under tidsperioden.

7 Väsentliga personalförhållanden

Inom både för- och grundskolan finns stora kompetensförsörjningsutmaningar, framför allt gällande enheterna utanför Visby. Svårigheten att rekrytera gäller både tillsvidareanställningar och korttidsanställningar. Förutom att det påverkar likvärdigheten inom verksamheterna, orsakar bemanningssvårigheterna stress både hos medarbetare och skolledare. En viss underbemanning finns även förvaltningscentralt då det är svårt att matcha verksamheternas behov av stöd, men också på grund av begränsade möjligheter att möta det ökade behovet av centrala resurser exempelvis inom området beredskap och säkerhet.

7.1 Personalvolym

	Antal anställningar Juli 2022	Antal anställningar Juli 2023	Diff	Antal årsarbetare enl. anst.avtal Juli 2022	Antal årsarbetare enl. anst.avtal Juli 2023	Diff	
BUN	1 735	1756	21	1688,9	1714,4	25,5	
Utbildningsdirektör	17	15	-2	16,6	15	-1,6	
UAF Stöd och Utveckling	24	25	1	23,7	25	1,3	
Förskola	557	544	-13	547,23	536,72	-10,51	

Grundskola	977	1090	113	*	949,25	1062,48	113,23	*
Särskola	75			*	74,03			*
Kulturskola	30	28	-2		24,7	23,4	-1,3	
Barn- och Elevhälsan	55	54	-1		53,4	51,8	-1,6	
	Antal anställningar Juli 2022 tillsvicare	Antal anställningar Juli 2023 tillsvicare	Diff		Antal årsarbetare enl. anst.avtal Juli 2022 tillsvicare	Antal årsarbetare enl. anst.avtal Juli 2023 tillsvicare	Diff	
BUN	1 461	1 504	43		1432,2	1476,07	43,87	
Utbildningsdirektör	15	14	-1		15	14	-1	
UAF Stöd och Utveckling	24	24	0		23,7	24	0,3	
Förskola	515	505	-10		507,75	498,9	-8,85	
Grundskola	765	884	119	*	749,9	868,57	118,67	*
Särskola	60			*	59,8			*
Kulturskola	28	26	-2		23,65	21,8	-1,85	
Barn- och Elevhälsan	54	51	-3		52,4	48,8	-3,6	
	Antal anställningar Juli 2022 visstid	Antal anställningar Juli 2023 visstid	Diff		Antal årsarbetare enl. anst.avtal Juli 2022 visstid	Antal årsarbetare enl. anst.avtal Juli 2023 visstid	Diff	
BUN	274	252	-22		256,71	238,34	-18,37	
Utbildningsdirektör	2	1	-1		1,6	1	-0,6	
UAF Stöd och Utveckling	0	1	1		0	1	1	
Förskola	42	39	-3		39,48	37,82	-1,66	
Grundskola	212	206	-6	*	199,35	193,92	-5,43	*
Särskola	15			*	14,23			*
Kulturskola	2	2	0		1,05	1,6	0,55	
Barn- och Elevhälsan	1	3	2		1	3	2	

* Särskolan (numera "anpassad skola") slogs ihop med grundskolan och därför finns inga enskilda siffror för dem 2023

Antalet månadsanställda inom barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde har ökat med 21 personer från juli 2022 till juli 2023, från 1 735 till 1 756. Mätt i antalet årsarbetare är ökningen 25,5. Den huvudsakliga ökningen har skett inom grundskolan med 113 personer fler i förhållande till föregående period. Den största delen av ökningen, 60 personer, beror på att skolformen anpassad skola sedan juli 2023 ingår i grundskolans organisation. Övrig ökning beror på ett ökat behov av särskilt stöd för vissa elever samt att studios och särskilda undervisningsgrupper har startats. Ett antal kompletterande kompetenser har också anställts för att till exempel främja skolnärvaro.

Den största minskningen har skett inom förskolan, med motsvarande -13 personer i juli 2023 i förhållande till juli 2022. Den huvudsakliga anledningen är minskade barngrupper och därmed ett minskat rekryteringsbehov vid vakanser.

I sammanhanget bör noteras att rekryterings- och bemanningsteamet dessutom under perioden januari till juni 2023 har rekryterat motsvarande 33,69 årsarbetare per månad till förskolans verksamheter och motsvarande 23,07 årsarbetare till grundskolans verksamheter.

7.2 Sjukfrånvaro

Sjuktal	Januari-Juli		
	2022	2023	Diff
BUN	7,38%	6,28%	-1,1
Utbildningsdirektör	5,29%	5,11%	-0,18
Avd. Stöd och utveckling	2,42%	2,75%	0,33
Förskola	8,25%	7,08%	-1,17
Grundskola	7,26%	6,17%	-1,09
Särskola	7,71%		
Kulturskola	8,13%	2,33%	-5,8
Barn- och elevhälsan	4,97%	4,44%	-0,53
Kvinnor	7,73%	6,60%	-1,13
Män	5,98%	4,97%	-1,01

Sjukfrånvaron inom barn- och utbildningsnämndens ansvarområde har sjunkit med -1,1 procentenheter per juli 2023, i förhållande till juli 2022. Den största minskningen har skett inom Kulturskolan med -5,8 enheter, kopplat till en minskning av långtidsjukfrånvaron inom avdelningen. Den högsta sjukfrånvaron finns inom förskolans verksamheter, med 7,08 procent per sista juni 2023. Förskolans chefer ser en koppling mellan arbetsplatser med särskilt hög sjukfrånvaro och bristen på vikarier, som både skapar övertidsarbete och upplevelser av stress som i sig orsakar sjukfrånvaro.

8 Ekonomisk uppföljning

Prognosen för helåret 2023 visar ett negativt resultat på 26 miljoner kronor, vilket för delårsrapport 2 är en försämrad prognos med 7,9 miljoner kronor i jämförelse med den prognos som inlämnades till månadsrapporten för april.

I jämförelse mellan åren försämras periodens resultat från positivt 46,5 miljoner kronor till positivt 17,6 miljoner kronor vilket gör att periodens resultat har försämrats med 28,9 miljoner kronor.

Nettokostnaden har för perioden ökat med 74,8 miljoner kronor och motsvarar 9,1 procent, ökningstakten för de egna kostnaderna är 7,2 procent och intäkterna 4,6 procent.

Prognosen för den interna resursfördelningen pekar på ett överskott på 4,3 miljoner kronor och avser 94 färre barn och elever.

Prognosen för den köpta huvudverksamheten visar på en negativ avvikelse motsvarande 7,6 miljoner kronor och avser 122 fler barn och elever. Totalt gör resursfördelningen ett negativt resultat på 3,4 miljoner kronor

Prognosen för investeringarna är vid årets slut i balans.

8.1 Periodens resultat

Kontostruktur	Budget Jan - Aug 2023	Utfall Jan - Aug 2023	Avvikelse Jan - Aug 2023	Utfall Jan- Aug 2022
Resultat	-912 502	-894 900	17 602	-820 109
INTÄKTER	602 671	601 347	-1 324	575 052
Taxor och Avgifter	31 597	30 737	-860	29 294
Statsbidrag	44 487	58 601	14 115	67 442
Försäljning vara/tjänst	18 415	3 336	-15 079	2 636
Intern resursfördelning	505 540	505 983	443	473 038
Övriga intäkter	2 633	2 691	58	2 641
KOSTNADER	-1 515 174	-1 496 248	18 926	-1 395 161
Personal	-634 410	-610 101	24 309	-560 918
Köp av tjänst	-64 019	-65 597	-1 578	-60 514

Köp huvudverksamhet	-139 554	-145 434	-5 879	-137 327
Förbrukn. mtrl	-19 374	-17 703	1 671	-15 381
Lokaler	-97 538	-97 290	247	-96 167
Avskrivn. internränta	-10 146	-10 193	-47	-10 263
Intern resursfördelning	-509 983	-505 789	4 195	-474 072
Övriga kostnader	-40 149	-44 141	-3 991	-40 520

Tabellen visar periodens resultat, januari-april, för 2023. I jämförelse mellan åren försämras periodens resultat från positivt 46,5 miljoner kronor till positivt 17,6 miljoner kronor vilket gör att periodens resultat har försämrats med 28,9 miljoner kronor.

Periodens resultat och prognos per avdelning, tkr

Organisation 3pos	Period. Res 2023	Period. Res 2022	Prognos Delår 1	Prognos April	Prognos s Delår 2	Bokslut 2022
410 Ordförande	231	225	50	50	227	269
411 Utbildningsdirektör	5 102	4 720	-341	-1 940	-3 380	8 640
412 Stöd och Utveckling	1 308	3 508	-709	-711	-202	-781
413 Förskola	-216	8 803	5 670	2 072	446	7 163
414 Grundskola, <i>inkl. anpassad skola</i>	-22 801	-4 919	-13 944	-13 940	-21 489	755
416 Kulturskola	250	1 481	0	0	0	1 084
417 Barn- och elevhälsan	1 932	-239	1 563	560	1 137	-824
2c. Köp av huvudverksamhet	-5 879	-757	-7 529	-7 472	-7 642	4 605
2g. Intern resursförd (kto 47)	4 193	-415	3 489	3 270	4 889	-7 144
Summa	-15 880	12 407	-11 751	-18 111	-26 014	13 767

Kolumn 2023 och 2022 avser periodens resultat

I ovan tabell är resultatet justerat på ett sådant sätt att semesterlöneskultsförändringen har avräknats resultatet. Anledningen till detta är att periodens resultat kan misstolkas då detta medräknas vid en analys. Majoriteten av de anställda har ferieanställning och i det här sammanhanget finns ingen större semesterlöneskuld till de anställda då de har haft sin ferieleddighet. Semesterlöneskulden som har avräknats för perioden är positiv på 33,5 miljoner kronor.

Förskolan har för perioden försämrat sitt resultat jämfört med 2022. Nettokostnaden för förskolan har försämrats med 7,3 miljoner kronor. Att nettokostnaden och resultatet för perioden har försämrats förklaras delvis av att det under 2022 utgick kompensation för sjukfrånvarokostnader vilket det inte har gjort för 2023. För förskolan har de egna kostnaderna totalt ökat med 6 procent. Personalkostnaderna står för den största enskilda ökningen med 5,7 procent motsvarande 9,7 miljoner kronor. Att personalkostnaden ökat i jämförelse med 2022 beror på ökat personalomkostnadspålägg för 2023 och att löneuppräkningsarna för 2022 inte ligger på de första månaderna för 2021 samt lönenivå

2023 från april har gått på. Sammanfattningsvis kan sägas om personalkostnaderna, att med olika justeringar så har de för perioden ökat netto till cirka 2,6 procent.

Grundskolan inklusive anpassad skola har ett försämrat resultat för perioden motsvarande 17,9 miljoner kronor i jämförelse med 2022. Nettokostnaden har försämrats med 21,7 miljon kronor. Att nettokostnaden och resultatet för perioden har försämrats förklaras av att de egna kostnaderna har en högre ökning än intäkterna. Kostnaderna har ökat med 10,3 procent och intäkterna har ökat med 5,6 procent vilket för perioden påverkar nettokostnaden. Att intäkterna har ökat beror på något fler elever i grundskolans verksamheter och en högre ersättning per elev. Statsbidragen har netto minskat med 7,2 miljoner kronor och avser bland annat skolmiljarden samt kompensation för sjukfrånvaro.

Personalkostnaderna i står för den största enskilda ökningen med 9,9 procent motsvarande 36,9 miljoner kronor. Att personalkostnaden ökat i jämförelse med 2022 beror på ökat personalomkostnadspålägg för 2023 och att löneuppräkningsarna för 2022 inte ligger på de första månaderna för 2021 samt lönenivå 2023 från april har gått på. Sammanfattningsvis kan sägas om personalkostnaderna, att med olika justeringar så har de för perioden ökat netto till cirka 6,8 procent.

När det gäller prognoserna från samtliga verksamheter så har barn- och elevvolymförändringar beaktats och ställningstagande och beslut tagits för att den egna ekonomin ska uppnå ett balanserat resultat, detta i kombination med att klara det verksamhetsmässiga uppdraget. Svårigheter med att uppnå balans mellan ekonomi och verksamhet kan ses på grundskolan inklusive anpassad skola.

Utbildningsdirektörens negativa avvikelse beror dels på ekonomichefens ansvar där prognosen för utbetalningar av tilläggsbelopp till fristående huvudman pekar på ett negativt resultat, utbildningsdirektören har ett försämrat resultat vilket beror på obudgerade kostnader för utbildning av förstelärare i processledning. Utöver detta så har HR-chefen en negativ prognos vilket beror på ökade insatser för vidareutbildning av lärare för att klara kompetensförsörjningen framåt.

Avdelningen stöd- och utvecklings negativa prognos beror dels på Fenomenalen där personalkostnaderna har ökat och på enheten för IT där programvaror och licenskostnader ökar.

8.2 Nettokostnadsutveckling

Kontostruktur	Utfall Jan - Aug 2023	Utfall Jan- Aug 2022	Förändring	Förändring %
Resultat	-894 900	-820 109	-74 791	9%
INTÄKTER	601 347	575 052	26 296	5%
Taxor och Avgifter	30 737	29 294	1 442	5%
Statsbidrag	58 601	67 442	-8 840	-13%
Försäljning vara/tjänst	3 336	2 636	700	27%
Intern resursfördelning	505 983	473 038	32 945	7%

Övriga intäkter	2 691	2 641	50	2%
KOSTNADER	-1 496 248	-1 395 161	-101 087	7%
Personal	-610 101	-560 918	-49 183	9%
Köp av tjänst	-65 597	-60 514	-5 084	8%
Köp huvudverksamhet	-145 434	-137 327	-8 107	6%
Förbrukn. mtrl	-17 703	-15 381	-2 322	15%
Lokaler	-97 290	-96 167	-1 124	1%
Avskrivn. internränta	-10 193	-10 263	70	-1%
Intern resursfördelning	-505 789	-474 072	-31 717	7%
Övriga kostnader	-44 141	-40 520	-3 621	9%

Nettokostnaden har för perioden ökat med 74,8 miljoner kronor och motsvarar 9,1 procent, ökningstakten för de egna kostnaderna är 7,2 procent och intäkterna 4,6 procent.

Intäkter

Intäkterna är totalt 25,9 miljoner kronor högre för 2023 i jämförelse med 2022, ökningen förklaras av att grundbeloppet för barn- och elever har ökat från 4,6 till 6,9 procent beroende på skolform, tillika har även beloppen för de fasta flödena ökat i samma storleksordning (tilläggsbelopp, svenska som andra språk, m.fl.). Ökningen av grundbeloppet 2023 är högre än det statsbidrag som för 2022 inkom som kompensation för sjukfrånvarokostnader samt skolmiljarden, se ovan tabell och kategorierna statsbidrag och intern resursfördelning. Statsbidragen för skolmiljarden samt kompensation för sjukfrånvaro avslutades under 2022.

Intern resursfördelning avser dels rörliga flödesbidrag vilket är interna ersättningar för barn och elever i de olika skolformerna, ersättningarna avser delar av grundbeloppet. En tolfedel av grundbeloppet utgår varje månad till respektive rektor för det antal barn och elever som är inskrivna på verksamheten. Rektor har en nollbudget, med det menas att barn och elevintäkter som inkommer skall täcka den totala egna kostnaden för verksamheten avseende alla förekommande kostnader som exempelvis viss administration, ledning, undervisning, personalkostnader och lärverktyg.

I den interna resursfördelningen ingår även fasta bidrag vilka avser modersmålsundervisning och tilläggsbelopp. Tilläggsbeloppet är belopp utöver grundbeloppet och är till för barn och elever som behöver extra stöd på grund av exempelvis fysiska funktionsnedsättningar.

Nedan tabell visar utfallet för barn och elevvolymerna i den kommunala verksamheten för september månad. En sammanlagd minskning med 104 barn kan ses på förskolan och minskat antal elever på fritidsverksamheten. I förskoleklass inklusive grundskola är det 102 fler elever i år. Totalt sett så minskar den kommunala verksamheten i antal barn och elevvolymerna med 68 barn och elever.

Verksamhet	2023	2022	Differens
Förskola år 1-2	571	570	1
Förskola år 3-5	1 264	1 369	-105
Fritidshem	2 474	2 540	-66
Förskoleklass	536	526	10
Grundskola åk 1-3	1 629	1 583	46
Grundskola åk 4-6	1 652	1 723	-71
Grundskola åk 7-9	1 742	1 625	117
Totalt	9 868	9 936	-68

Kostnader

Kostnaderna är totalt 101,1 miljoner kronor högre för 2023 i jämförelse med 2022, ökningen motsvarar 7,2 procent. De största procentuella avvikelserna har grupperna förbrukningsmaterial och övriga kostnader häri ligger bland annat, skolskjutsar, mellanmål, undervisningslitteratur, lekmaterial och övrigt förbrukningsmaterial, m.m. Köp av tjänst avser i huvudsak interna köp mot regionstyrelseförvaltningen som måltider men även externa IT kostnader som program och licensavgifter, måltider står för den enskilt största kostnadsökningen vilket kan kopplas till den ramförstärkning som gjorts för måltiderna. Personalkostnaderna har ökat med 49,2 miljoner kronor motsvarande 8,8 procent. För att jämföra över åren bör hänsyn tas till att sammanlagt cirka 17,2 miljoner kronor avser 2022 och 2023 samt uppskrivning av personalomkostnadspålägg år 2023 med 13,1 miljoner kronor, sammantaget gör detta en nettoökning på personalkostnaderna med 18,9 miljoner kronor det vill säga att fler medarbetare har varit i produktion.

Utfallet för köp av huvudverksamhet (enskild verksamhet samt interkommunalersättning) är högre i jämförelse med samma period föregående år, utfallet är 8,1 miljoner kronor högre och förklaras av ett högre grundbelopp. Nedan tabell visar utfallet för barn och elevolymer i september månad. En sammanlagd minskning kan ses på förskolan. En ökning kan ses på fritidshem och även en sammanlagd liten ökning på F-9. Totalt ökar den fristående verksamheten med 26 barn och elever.

Verksamhet	2023	2022	Differens
Förskola år 1-2	181	168	13
Förskola år 3-5	381	399	-18
Ped. oms 1-5	6	5	1
Fritidshem	546	525	21
Förskoleklass	105	106	-1
Grundskola åk 1-3	318	308	10
Grundskola åk 4-6	316	316	0
Grundskola åk 7-9	322	322	0
Totalt	2 175	2 149	26

8.3 Årsprognos

Kontostruktur	Budget 2023	Senaste prognos 2023	Avvikelse	Utfall 2022
Resultat	-1 370 889	-1 396 903	-26 014	-1 293 456
INTÄKTER	897 562	896 847	-715	872 727
Taxor och Avgifter	47 400	48 254	854	45 765
Statsbidrag	66 737	83 127	16 391	97 253
Försäljning vara/tjänst	27 625	8 251	-19 374	14 277
Intern resursfördelning	751 851	752 991	1 140	711 441
Övriga intäkter	3 950	4 224	274	3 991
KOSTNADER	-2 268 451	-2 293 750	-25 299	-2 166 183
Personal	-952 915	-958 694	-5 779	-892 551
Köp av tjänst	-96 834	-98 662	-1 829	-97 075
Köp huvudverksamhet	-209 352	-219 616	-10 264	-205 215
Förbrukn. mtrl	-29 063	-29 868	-805	-31 072
Lokaler	-146 321	-146 931	-610	-145 414
Avskrivn. internränta	-15 219	-15 288	-69	-15 665
Intern resursfördelning	-758 516	-756 063	2 453	-711 872
Övriga kostnader	-60 230	-68 626	-8 396	-67 320

Prognosen för helåret 2023 visar ett negativt resultat på 26 miljoner kronor.

Prognos intern resursfördelning och köp av huvudverksamhet

Kommunal- huvudman	Budget, tkr	Prognos, tkr	Differens, tkr	Prognos volym	Budget volym	Differens volym	Bokslut tkr avvik. 22	Bokslut vol. 2022
Förskola	238 173	236 560	1 613	2 087	2 095	-8	-4 460	2 123
Fritidshem	83 672	80 335	3 337	2 347	2 444	-97	470	2 342
Förskoleklass	28 469	28 612	-143	549	546	3	-1 912	523
Grundskola	301 985	302 542	-557	4 969	4 961	8	-2 399	4 970
Summa	652 299	648 049	4 250	9 952	10 046	-94	-8 301	9 958

Exkluderar särskild undervisningsgrupp. Bokslut avvik. 22 avser resultatavvikelse

Inkluderar elever från anpassad grundskola som går i samundervisning i grundskolan

Fristående- huvudman	Budget, tkr	Prognos, tkr	Differens, tkr	Prognos volym	Budget volym	Differens volym	Bokslut tkr Avvik. 22	Bokslut vol. 2022
Förskola	81 709	85 861	-4 152	618	589	29	4 276	621
Ped. Oms	504	512	-8	5	5	0	321	7
Fritidshem	15 282	18 407	-3 125	491	398	93	-489	476
Förskoleklass	8 629	8 900	-271	107	103	4	-55	102
Grundskola	97 470	97 556	-86	937	941	-4	552	947
Summa	203 594	211 236	-7 642	2 158	2 036	122	4 605	2 153
<i>Inklusive buffert, fritids 3 200 tkr</i>								
Totalt	855 893	859 285	-3 392	12 110	12 082	28	-3 696	12 111

Prognosen för den interna resursfördelningen pekar på ett överskott på 4,3 miljoner kronor och avser 94 färre barn och elever.

Prognosen för den köpta huvudverksamheten visar på en negativ avvikelse motsvarande 7,6 miljoner kronor och avser 122 fler barn och elever. Totalt gör resursfördelningen ett negativt resultat på 3,4 miljoner kronor

Prognosen för den kommunala huvudmannen (interna rörliga flödesbidrag) är framräknad genom att periodens verkliga utfall för barn och elevtal ligger kvar under våren och sommaren. Från och med september är enheternas inskrivna barn och elever¹⁹ medräknade och påräknas den totala prognosen.

Prognosen för den fristående huvudman följer samma princip som den kommunala.

8.4 Åtgärder för att begränsa prognostiserat underskott

I samband med beslut om nämndens delårsrapport 1 gavs förvaltningen i uppdrag att återkomma med en fördjupad analys av det prognostiserade underskottet, med fokus på de enheter vars prognos avviker mest mot 2022 års budget, samt tydligt konsekvensbeskrivna förslag på möjliga åtgärder för att förbättra det ekonomiska läget. Åtterrapporering ska ske till nämnden i juni.

Vid sammanträdet i juni beslutade nämnden att inte godkänna grundskolans åtgärdsplan²⁰ för att i möjligaste mån uppnå ett förbättrat resultat. Nämnden tar ansvaret för underskottet på 2,5 miljoner kronor detta för att kunna följa skollagens krav. Nämnden gav även förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden i september med en fördjupad analys för anpassad grundskola och anpassat gymnasium. På sammanträdet godkände även nämnden förskolans åtgärdsplan för att i möjligaste mån uppnå ett förbättrat resultat.

¹⁹ Inskrivna barn och elever i elevregistreringssystemet Edlevo

²⁰ Åtgärdsplanen avsåg att reducera antalet tjänster i grundskolan, cirka 10-12 medarbetare, spareffekten för året skulle kunna bli 2,5 miljoner kronor och helårseffekt cirka 6,7 miljoner kronor

8.5 Investeringar

Projektstruktur	Budget 2023	Utfall 2023 Jan- Aug	Avvikelse budget 2023	Aktuell prognos 2023 Inmatning	Aktuell prognos 2024 Inmatning
Investeringsprojekt	-85 460	-8 041	77 419	-85 460	
25001 Säkerhetsanordningar	-320	-289	31	-320	
25002 IT	-500	-4 139	-3 639	-500	
25003 IT Surfplattor	-4 500	-56	4 444	-4 500	
25007 Förskoleplatser	-1 100	-293	807	-1 100	
25013 Anpassad skola, handik.hjälpm	-490	-83	407	-490	
25023 Övriga bygginv/anordningar	-1 250	-185	1 065	-1 250	
25031 Återanskaffning	-3 800	-2 995	805	-3 800	
25047 Södervärnskolans	-2 000		2 000	-2 000	
25049 Sanda förskola	-17 500		17 500	-17 500	
25050 Romaskolan	-50 000		50 000	-50 000	
25051 Vänge skola	-1 600		1 600	-1 600	
25055 Alléskolan	-2 400		2 400	-2 400	

Prognosen för investeringar är vid årets slut i balans.

Projekt 25001 avser säkerhetsanordningar som exempelvis gäller belysning, kortläsare, kameror och larm.

Projekt 25002-25003 avser IT exempelvis AV-utrustning, datorer, lärplattor, nätverk samt utbyggnad och underhåll av nätverk.

Projekt 25007 samt 2023, förskoleplatser och övriga bygginvesteringar grundskola avser mindre bygganpassningar typ verksamhetsanpassningar, för att skapa förbättring av verksamhetsförutsättningarna. Det kan gälla exempelvis ombyggnation av entréer, kök toaletter, utemiljöer med mera och innefattar bland annat också möjligheten att ta mot fler förskolebarn.

Projekt 25013 avser specifikt verksamhetsanpassning av lokaler för anpassad skola.

Investeringspotten (projnr 25031) på 3,8 miljoner kronor avser återanskaffning och lärverktyg - förekommande investeringar i utbildningsmiljön exempelvis möbler, undervisningsmaterial med mera. Potten är utdelad till verksamheten.

Projekt 25047 Södervärnskolans avser verksamhetsanpassningar idrott

Projekt 25049 Sanda förskola avser nya ytor

Projekt 25050 Roma avser ny idrottshall

Projekt 25051 Vänge skola avser flytt av barack samt nya ytor

Projekt 25055 Alléskolan avser möbler och inventarier

När det gäller bygginvesteringar, verksamhetsanpassningar och förskoleplatser så kommer budget att överflyttas från barn- och utbildningsnämnden till tekniska nämnden.

9 Bilagor

Bilaga – BUN sammanställning per ro Delår 2 2023

Ytterligare bilagor – Avdelningarnas delårsrapporter